

STAALAFNAME EN TRANSPORT VOOR BACTERIOLOGISCH, MYCOLOGISCH EN PARASITOLOGISCH ONDERZOEK

Aard v/h staal	Ideale recipiënten	Ideale afname	Af te raden of onbruikbare recipiënten of afnames	Bewaring VOÓR labo
Faecescultuur Faeces parasitologisch onderzoek Faeces <i>Clostridium difficile</i> Faeces <i>Helicobacter pylori</i>	Steriel goed te sluiten container vb. steriel urine-of lepelpotje	1 okkernoot (geen overvolle recipiënten) Parasieten: vermeld recent verblijf in buitenland <i>Helicobacter</i> : AB minstens 4 ww en PPI minstens 2 ww gestopt Labomailing april 2010	Zakjes, luiers, niet-steriele recipiënten Onbruikbaar : ingedroogde luiers <i>Clostr. diff.</i> niet op vaste faecesstalen	koel(kast)
Faecesonderz. op trofozoïeten van <i>Dientamoeba fragilis</i>	Speciaal flesje met SAF-fixatief (Para-Pak® SAF)	Stoelgang onmiddellijk na productie fixeren: Breng met het lepeltje stoelgang in de vloeistof tot het vloeistofniveau gelijk komt met de rode lijn op het etiket. Potje sluiten en goed schudden.	SAF-gefixeerde stalen zijn minder geschikt voor andere parasieten Onbruikbaar : niet gefixeerde stalen en overvolle recipiënten	koel(kast)
Genitaal cultuur Cultuur gonokokken	eSwab staal zo snel mogelijk naar het labo (binnen de 24 u)	<u>Urethraal:</u> Afname urethraal exsudaat of breng na reiniging (en minstens 1 uur niet urineren) een wisser 2-4 cm in de urethra, rooteer en laat 2 seconden ter plaatse <u>Vaginaal:</u> Neem vocht v/d vagina af m.b.v. een steriele wisser Succesvolle afname door de patiënt zelf is mogelijk <u>Cervicaal:</u> Verwijder vaginale mucus of exsudaat. Bevochtig speculum met warm water (geen glijmiddel) en neem een staal v/h endocervicaal kanaal ♀: cervicale of urethrale wisser (best geen vaginale) ♂: urethrale wisser	Drage wisser Vaginale antiseptica of glijmiddelen kunnen de groei van bepaalde micro-organismen inhiberen	koel(kast) eSwab roos/ eSwab oranje (fijn)
Genitaal <i>Mycoplasma</i> en <i>Ureaplasma</i>	eSwab	♀: vaginale (voorkeur), cervicale of urethrale wisser ♂: urethrale wisser Neem zoveel mogelijk materiaal af (cf mycoplasma's zijn cel-geassocieerd)		
Genitaal opsporen GBS (groep B streptokokken) bij zwangeren	eSwab	Vagino-rectale wisser: eerst t.h.v. introitus vaginae en vervolgens door de anale kringspier 35-37 weken zwangerschap		
PCR <i>C. trachomatis</i> genitaal PCR <i>N. gonorrhoeae</i> genitaal	eSwab	♀: vaginale of cervicale wisser ♂: urethrale wisser	Onbruikbaar voor PCR: gelwissers	
Genitaal <i>Trichomonas</i>	eSwab	♀: vaginale wisser ♂: urethrale wisser		kamertempertuur
Sperma cultuur	Steriel goed te sluiten container vb. steriel urine-of		Niet steriele recipiënten	koel(kast)
Sperma <i>Mycoplasma</i> en <i>Ureaplasma</i>	Zelfde staal			
Sperma <i>Trichomonas</i>	Zelfde staal			

Aard v/h staal	Ideale recipiënten	Ideale afname	Af te raden recipiënten of afnames	Bewaring vóór labo
Urine - cultuur - mycobacteriën	Twee Vacuette urinebuizen of een steriel goed te sluiten container (bv. steriel urinepotje) of 2-buizen	Minstens 15 ml mid -stream urine, clean voided, bij voorkeur ochtendurine of na enkele uren niet urineren Mycobacteriën: 3 consecutieve dagen.	Niet steriele recipiënten Onbruikbaar: 24 uren collectie en urine uit zak van verblijfs catheter	koel(kast)
Urine voor PCR: <i>C. trachomatis</i> (♂+♀) Urine voor PCR: <i>N. gonorrhoeae</i> (♂)	idem	20 tot 30 ml first -stream urine, 2 uur voor afname niet urineren	Bij ♀ zijn urinestalen minder gevoelig voor detectie van <i>N. gonorrhoeae</i> . Een wisser verdient de voorkeur	
Sputum - cultuur - mycobacteriën	Steriel goed te sluiten container vb. steriel urine-of lepelotje	Opgehoeste fluïmen uit de lagere luchtwegen met zo weinig mogelijk speeksel	Speeksel Onbruikbaar: stalen in papieren zakdoekjes	koel(kast)
Keelwisser: - cultuur - antigeendetectie van groep A streptokokken	eSwab	Aanstippen van het ontstoken gebied zonder omliggende orale mucosa of tong te raken	Droge wisser	koel(kast)
Detectie van <i>Bordetella pertussis</i> op nasofaryngeaal staal	eSwab	Nasofaryngeale afname (alternatief: keelwisser)	Droge wisser	eSwab roos/ eSwab oranje (fijn)
MRSA-screening: neus, keel, perineum, ...	eSwab		Droge wisser	
Etter op wisser (wonde, huid, neus,...) - cultuur - mycobacteriën	eSwab	Bij een open wonde: (debrideer en) spoel met steriel fysiologisch water. Neem wisser af t.h.v. het vitale weefsel	Droge wisser	
Etter niet op wisser (punctie, bioptie, ...) - cultuur - mycobacteriën	Steriel recipiënt	Waar mogelijk hebben puncties de voorkeur: ontsmet voor de punctie de bovenliggende huid	Spuiten met naald	koel(kast)
Gewrichtsvocht - cultuur - mycobacteriën	1. Spuit een deel van het gewrichtsvocht in een aëroob (groen) hemocultuurflesje	Ontsmet vóór de punctie zowel de bovenliggende huid als het rubber van het hemocultuurflesje met een alcoholische oplossing.	Niet-aseptisch afgenomen stalen Spuiten met naald	1. zo snel mogelijk naar het labo, nooit koel
	2. Het overige deel leegspuiten in een steriel recipiënt			2. koel(kast)
Huidschilfers, haren, nagels voor schimmel- en gistonderzoek	Steriel goed te sluiten container vb. steriel urine-of lepelotje	- Minstens vijf stukjes - Op de grens van het geïnvadeerde en het gezonde deel	- Gevouwen papier, briefomslagen of stalen tussen 2 draagglasjes - Wissers bieden te weinig materiaal	kamertemperatuur
Hemocultuur	Speciale flessen voor aëroben (groen) en anaëroben (oranje)	Labomailing december 2004 Ontsmet zowel de huid als het rubber van de flesjes met een alcoholische oplossing. Breng 10 mL bloed in elk flesje; ideaal worden er 2-3 sets (groen + oranje) afgenomen vóór starten antibiotica-therapie.	Niet-aseptisch afgenomen stalen	zo snel mogelijk naar het labo, nooit koel

STAALAFNAME EN TRANSPORT VOOR OPSPOREN TROPISCHE ZIEKTEN

Aard v/h staal	Ideale recipiënten	Ideale afname	Af te raden recipiënten of afnames	Bewaring vóór labo
Opsporen malaria	-Antigeen-detectie gebeurt op een EDTA-tube. -Dikke druppel wordt bij voorkeur in het labo gemaakt vanuit een EDTA-tube.	Labomailing juni 2013		kamertemperatuur
Opsporen Dengue-antistoffen en -NS1-antigeen	Serumtube	Labomailing november 2007 Vermeld, indien gekend, de datum van start van de koorts bij klinische inlichtingen.		koel(kast)

Ideale staalafname en transport 16/09/2021 FO.PUB.4 versie 3

STAALAFNAME EN TRANSPORT VOOR VIROLOGISCH ONDERZOEK

Aard v/h staal	Ideale recipiënten	Ideale afname	Af te raden of onbruikbare recipiënten of afnames	Bewaring VOÓR labo
Faeces: - rotavirus antigeendetectie - adenovirus antigeendetectie	Steriel goed te sluiten container vb. steriel urine-of lepelpotje			koel(kast)
Nasofaryngeale stalen: - RSV antigeendetectie - Influenza antigeendetectie - Influenza PCR - COVID-19 PCR	eSwab Voor COVID-19 PCR zijn ook geschikt: Virus stabilisatie tube (VST) (voorkeur) Universeel transportmedium (UTM) Tube met inactiverend medium (Zymo®, Fertipro met InactivBlue®)	Nasofarynx (voorkeur): schuif een <u>dunne</u> flexibele wisser via de bodem van de neus tot in de nasofarynx en roteer enkele malen. Indien geen dunne wisser beschikbaar: Gecombineerde keel- en oppervlakkige neuswisser: Druk de tong met een spatel naar beneden. Wis de dorsale orofarynxwand . Breng dezelfde wisser horizontaal in een neusgat tot de weerstand, roteer enkele malen. Herhaal in het andere neusgat.	Onbruikbaar: droge wissers of gelwissers	koel(kast)
Faryngeale stalen: - Bof PCR	eSwab UTM	Farynx: wis thv de tonsillen en de posterieure nasofarynx. Gebruik een spatel om de tong naar beneden te duwen om contaminatie met speeksel te vermijden.	Onbruikbaar: droge wissers of gelwissers	koel(kast)
Huid: - VZV-PCR	eSwab of UTM	Huid (vesikel): Reinig de vesikel met steriel fysiologisch water, open de vesikel en verzamel het vocht met de wisser.	Onbruikbaar: droge wissers of gelwissers	koel(kast)
VIRALE KWEEK: - CMV op urine	Steriel goed te sluiten container vb. steriel urinepotje	Voor de diagnose congenitale CMV dient er bij de baby een staal te worden afgenomen tijdens de eerste drie levensweken. Bij een negatief resultaat best nog één maal herhalen. Afname best op weekdagen (ma-do) gezien virale kweken in het weekend niet worden ingezet.	Onbruikbaar: bevroren stalen	koel(kast)
VIRALE KWEEK: - HSV op wissers - CMV op wissers - adenovirus op wissers - enterovirus op wissers	Voor een virale kweek is UTM vereist.	Afname best op weekdagen (ma-do) gezien virale kweken in het weekend niet worden ingezet Huid (vesikel): Reinig de vesikel met steriel fysiologisch water, open de vesikel en verzamel het vocht met de wisser. Farynx: wis thv de tonsillen en de posterieure nasofarynx. Gebruik een spatel om de tong naar beneden te duwen om contaminatie met speeksel te vermijden. Overige (huid, oog,...)	Onbruikbaar: gelwissers of eSwabs	koel(kast)

Ideale staalafname en transport 16/09/2021 FO.PUB.4 versie 3

Voor verdere vragen of inlichtingen kan u contact opnemen met:

- Sarah Gils: tel. 016 31 94 18, Sarah.Gils@mchinfo.be
- [Ilija Depoortere](mailto:Ilija.Depoortere@mchinfo.be): tel. 016 31 94 13, Ilija.Depoortere@mchinfo.be